

Mark Pincou, "Turkish Revolution and Reform (1919-1928) in Soviet historiography," *Middle East Journal* (Autumn 1963), Vol 17, No 4, pp 466-78 [Bibliographical Article].

[Çağdas T. İstöne İncelemeler]
ARSENEV, N., "Oçerki Sovremennoi Turtsii,"
Novyi Vostok, No. 2 (1922).

BSE *Bol'shaya Sovyetskaya Entsiklopedia* 2. bas. (M 1954-8)

GURKO-KRIAZHIN, V. A., "Voznikovenie Natsionalno-Osvoboditel'nogo Dvizhenia v Turtsii,"
[T'de Ulusal Kurtulus Hareketinin Ortaya Çikisi]
Novyi Vostok, Nos. 23-24 (1928)

KOZ'MIN, D., "Raboçee Dvizhenie v Turtsii,"
[T'de İşçi Hareketi]
Novyi Vostok, No. 2 (1922).

MEL'NIK, A., *Turtsia* (M 1937)

MILLER, A. F., *Kratkaya İstoria Turtsii* (? 1948)

[T'de Sosyalist Hareket]
NAVŞIRVANOV, Z., "Sotsialisticeskoe Dvizhenie v Turtsii," *Novyi Vostok*, No. 2 (1922).

NECİBE HANIM, "Raboçee Zakonodatel'stvo v Sovremennoi Turtsii," *Novyi Vostok*, No. 9
[Çağdas T'de İşçilerle İlgili Yasama] (1927).

NOVYEISAYA ISTORIA STRAN ZARUBEZHNOGO
VOSTOKO [SB'nin Duzundaki Doju Ulkelerinin
En Yeni Tarlii] (der.) EM Zhukov (M 1954)

SARKISOV, E., *Polozhnie Trudyasikhsya*
Mass v Turtsii [T'de Emekci Kitlelerin Durumu]
(M 1954)

TURETSKII SBOR'NIK (der.) A M Samsuddeu
[T'istüne Denemeler - Toplamı -] (M 1958)

VSEMIRNAYA ISTORIA (der.) I. I. Mintz
Cilt VIII (M 1961) [Dünya Tarlii]

S. 467

"T ~~Kurtuluş~~ ^{Bağımsızlık} Savaşı"

"Basanlı bir anti-emp. & anti-ky. hareket ismi, örgütlen-
mesi bir prol. un duderliği gerektirir. Türk prol., sayisal
olarak köpek olduğu & İttifak devletlerinin ilgili altın-
sabi sehirlerde yajınlaşması solundığı ismi, ~~uygun~~ uygun
& gerekli (proper) rolünü oynayamazdır. ⑤ Temel bir
köylü hareketinin varlığı & işte bir. prol. un yajılışı
duruşunda, ulusal hareketin duderliği ulusal borjuvaziye
sözünüşür."

⑤ Mel'nik, s. 56-58; Miller, s. 161; Novyeisaya s. 277;
BSE cilt XLIII, s. 501; Vsemirnaya s. 449. Bunların
herbirinde ^{seritley} ~~prot.~~ sayısının kaynağı gösterilmemektedir. "

Bata tarihleri   Soyutlar

Önderlik: Kemal mi   Anadolu Ulusal Borjuvazisi mi?

BSE: Kemal = borjuva-toprak sahibi partisinin (CHP) önderi!
cilt XX, s. 504
Kars. III. basım (İng.)

Novyeisaya = An. Ulusal Hareketinin önderleri,
(s. 279) borj. & militer aydınlar — Kemal bu gruptan doğdu.
(emerged)

Kemal Samsova çıkınca ul.-kurtuluş hareketinin başında
yerini aldı. "Anadoluda zaten/ozamandan yalnızca çete
sırtakları değil, borj. ul.-devrimci örgütler de vardı (Miller s. 174).

K'nın askeri rolü, acelecilerini erken saldırıya geçmelerini
engellemek (Miller, s. 74-75) ve Sarastan önce bir takım
hazırlıklar yapmış oluştan ibaret (Miller, s. 185).

"Kler daha Sivas Kong. sırasında, halk kitlelerinin
baskısı altında Abdülhamid Sultanlık. ve özünde
itaat etmemeyi: kabullendiler" (Novyeisaya s. 279).

Kler aşktan aşğa enaylanmalarla İttihat, raketlerine
"fericiler" (⊙) "feodal-klerskal ve komprador unsurlar")
denerek dolaylı bir tutuma var. (BSE XLIII, s. 503).

1930'ların sonlarında feodal bir persone oluşturulmasında önce,
Arsener'nin gibi yarılarda K kızı olarak daha sok vırgulanıyor.
Ama, daha 1928'de GURKO-KRIAZHIN (s. 277) şöyle yazıyordu:

"Kemal'in soy. programı, canlı bir sosyalistliğe gelmesine
(mesruyetten önceki'e, devlet düzeninden biriktirge geçişe vb. ite
ileşim bir prog) değil, büyük sergide kendine özgü bir örgütü savunma
yaratılmış, ancak burada özet & jesti so ya da bu semv t
duruma göre uyarlanmış, kendine göre bir soy! #
a certain unique quantity

Anadolu Ulusal Borjuvazisi

Jön Türk İktisarı & BDS yollarında oluşt

1913 Teşviki-i Sanayi K + Savaş Ticareti

Reform

Düzeltilmeler: Sunf Savaşının Silâhı

Miller'in güçleri gruplaması (s. 187-88)

- ★ Köylülük & Prod. — devrimle dem. gelismelerden yana
  - ★ Feodal kalıntılar — toprakta feodal düzenin sürdürülmesi
  - ★ (İstanbul Kemalistleri Kemalistlere karşı, bunları destekliyor)
  - ★ Anadolu burjuvazisi — hük. reformu, yani feodal devletten tasfiyesini istiyor. Fakat toprak sahibi sınıflarla birlikte 7 toprak reformuna yanaşmıyor.
- Devlet yapısında devrimciler!

Kemalistler, anti-emp. hareketin tarım devrimine gelişmesine izin vermediler.

İşçiler de, köylüler gibi savastaki paylarına karşılık hiçbir şey kazanamadılar. Hayat pahalılığı arttı ve ülke aşgari ücret & sabit iş günü belirlenmedi.

Kler = "egemenliklerini basından Hırsızlar... İstis. sınıfı, K. P. i. & yurtsever üstünde acımasız bir terör söndüren, yoksul burj. & toprak sahibi sınıflarının çıkarlarının teminatı, evetle bir say. spekülasyon grubu..." (Barkov, s. 39)

Danzig (Turetski s. 15-16) = Sov. yazarları tsal güvencük & ts yasalarını burj. devletlerinden arayan sayımlarda, ayta bunlar İstis. sınıfının burj. üstündeki baskısını sayımlarda.

An. burj.; feodal-kerikal sınıfa karşı müc. savaşında Hırsızlara geldi — An. burj. nasıyından hük. kurmak zorundaydı, fakatlık de bu yeni devrim üstelkelerinden biri olmak gerektiği.
(Miller 191)

BSE'nde (c. 43, s. 503) Devletçilik tanımı:

"hük.ın ülke ekonomisine etkilile katılması & ulusal ser. cud. koronması — başlıca, hük.ın elindeki araçlarla & hük. denetimi altında."

Mel'ute, bu politikayı, yabancı sermayeyi savastan sonra da devam eden gösli devrimine ve T serj. ın end. den sote H.e. yatırım yapma potansiyeli or tepki olarak görüyor.

→ ul. bağımsızlık kaygısıyla yab. ser. ın saldirısına karşı koronma girişimi.

En sert karşı yonun: (Larkson s. 47-48), serj. ın ülke ortodaki sınıf egemenliğini güçlendirerek 1914 yaptığı reformlar meyanda emekli H'lelerin vergi yükünü arttırıp, end. ye so foudarla güçlendirme...

Bu dizelemlerin temel amacı:

halk egemenliği

↳ serj. & toprak elepleri

İstisnasal işçi hakları

Ulusal ozunliklerin T sayılması vb.

Bir Gözle Aşımın Gelişmesi

1921-1960

Danzig'in Turetski Spor'nik 'tebi yazısında ^{(s.7-9)?} eski incelemelerden

Velfman'ın Devrimci T'ye (1921), sınıf savaşımı yaklaşımı dolayısıyla olumlu bir şekilde anlatıyor;

Astakhov'un Saltınattan Demokratik T'ye — Kemalizminin Tarihi Üstüne İncelemeler (1926)

Δ Irandust'un Kemalist Devrimin Hareket Halindeki Gösteri (1928) yapıtları ise, T burjuvazisinin devrimci niteliğini tartışıyor, bunu eleştiriyor.

Mel'nik ve Miller'in sınıf savaşımını, köylü işçilerin rolünü doğrudan doğruya belirtiyor.

Miller (fömedist) Tanın En Yakın Tarihi Üstüne İncelemeler (1948) adlı yapıtında, anti-emper devrimci görüşüne ve satılmalarına — Kemalistlerin fertlerini satmalarını belirtiyor Δ K Sudan Savaşı döneminde, kitlelerin sorularında Herber çiftliğinde nasıl ~~uzabotajın~~ gösteriyoruz (s.13'te anlatılıyor).

Novyetsaya'ya ise "belli bir Hegelci" vardır derimle yapıyor (s.14).

Bu kitap (1954) geç dönem Stalinist olduğu için Δ T yakın Tarihi Üstüne en doğrudan karşıt yaklaşımı dolayısıyla atlanıyor olmalı. Temel değerlendirilmesi: T ulusal devrimi (tarım devrimini aşamalarını fmedist) kesmeğe uğramış bir devrim olmalı. İlkte, Tabii Doğru Hali halklara örnek olmuştur ve Versay'da kurulan emperyalist s-temde Orta Doğu için bir model olmuştur (Novy. s.279).

İç işleri bakımından, T burjuvaziden toplanmış.
Bu burj. devletçilikçiydi: şehirde kapitalist
Höşeler egemendi, köyde feodal kalıntılar
çözülmüştü. Bu sınırsız grupları (feodal-klasik)
bir baskıma (burj.) geçirdi, T halkına tam bir
farklılık getirmeye çalıştı, bu nitelikler Hertz
bir nitelik gösterdi, sonuçta yeterince Hertzine
bile, sınıf sınırlarının çözümlenmesi olanaklı kılın
sarı orijinal görüşleri yaratıldı. (s. 274) Fakat
"hük. erkân ve ulusal sınırsızlığın
savunulmasının Kemalistlerin görevleri
ellerine geçmesi olmasın" olfusu, "Soy
sınırlanmış, Tuna em. tarafundan yeni
bu köleliğe sokulmasını ^{unkadere kılınmış} ~~predeterminat~~
(s. 278)

Danzig'in makalesinden sonra yazılmış olan (1960) Vsemiruzya, Kemalistleri kosulu olarak açıklamakta,
reform yaptıkları ^{sesli} alanlarda, hük. yapısında,
bu ölçüde de köktöreli toplumsal konularda "Klerin
cabalarıyla (halk yığınlarının sıkırları ^{la} denli ¹⁹⁶⁰ ~~1960~~
tör" denmektedir, "Fakat (K hük. bütün halkın ¹⁹⁶⁰ ~~1960~~
ulusal burjuvazinin sıkırlarını temsil etmiştir.)" ~~1960~~
(s. 455). Yine de, Kemalizm (Tuna sınırsızlığın
göçlendirilmesi amaçladığı ölçüde, Hertz anlamını)
bir nitelik koruyuştur. (s. 456).

Vsem.'daki bu değişiklikler, D'in istediği
tutum değişikliğine uygun görülmüş. Danzig

T Devrimi üstüne

Stalin'in yaptığı atakeme bir bütünlü olma ile
birlikte (bir anti-emp. savaş, aynı ulusal
hareketin kayı & karşıtı), pek çok
Sovyet yapımını kendi bütüne ağırlık ile,
kimi gördü kazandığını Heri söylene (Turets.
Shos'.s.13). Lenin'den de su alıntı vererek
tezini destekliyor = "Her burj. ulusalçuluk
hareketinde, Boyun eğilimleri bir ulusa
boyunduruk olma alınmaya karşı genel bir
demokratik hareket vardır & bizim kayıtsız
şartsız desteklediğimiz, bu hareket."

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİ
TÜSTAN TARİH ARŞİVİ

Sovuslar

- 1) İncelenen devreler yakın zamanlarda yazılan yapıtlar daha ayrıntılı.
- 2) 1920'lerin başlarındaki yapıtlar daha detaylı bakıyorlar. Ulusal Borj.ın devrini niteliğini değerlendirmekte [Ulusal sözleşme yapmayı!] hataya düşmeleri söylenecek, soruldu.

Melnik, ilk "Sovyet sosyalizmi", hâli hayli ayrıntılı. Miller, daha az ayrıntılı, sınıf savaşı masını vurguluyor. Noyersaya'da sınıf savaşını ulusal anti-emp. savaşını & kemalist devletleri geliştiriyor. BSE, Miller'den çok Noyersaya'ya yakın. Danzig'ın Turetski Sbor'ındaki yazısında & Vsemirnaya'da bu eğilim tersine oluyor.

Yazar bu eğilimleri, T-S dostluğunun gelişmesiyle korrele ediyor — son aşamada, S'lerin yeni az gelişmiş ülkelerdeki ulusalizm abuklarını dışı görle görmeye başlamaları.

^{non a videatis}
A. D. Novikov,

B.A., Doğu Bk. Ens. Köt. Len.

İstoriya Raboçero Klasse Tyrtzii

75. K

13.572

N. 4688

(İzdatelstvo Leningradskogo Universiteta, 1958)

Leningradskiy Ordena Lenina Gosudarstvenniy Universitet
imeni A.A. Jdanova. [10 kopya basılmış. Bu nüsha
1975'te köt'ye verilmiş!]

R.
Davos

Kommunisticheskiy Internatsyonal
1938 No. 1, 5, 8.

3. Ferdi " 1926, N. 6 (64) T'de Kom Hareket

" 9 (67) ~~Askerlik~~ ^{Durumu} İssi Sm. 2 ")

1927 N. 14 Sm Davros & ^{Doğrudaki} Kemalizm Yolu m İnternatsyonal

1930 No. 1 ^{Emp. in dünyada} ^{diz sökmüş dönümde} Doğu Milliyetçileri ^{no Kolonyal} ^{pered İmperializmde}

" Sputnik Kommunista. ^{All Russian} ^{BK II (6)} Jurnal d. MK ^{isk. em.}

"Evolutsiya Kemalizma 1927, No. 10

ot Natsionalnoy Revolyutsii

to "K Diktaturo Burjuvazi"

Ali Rıza Arı, "Bizde Levstkalarda Bülöterin Kuruluş
& Yekülüşleri," Ulus, 29.1.1957

Düser ——— (s. 3)

Bl. 1 T Proh. mu alvzmasun baslamasi
İst Hareketinin ortaya sikmasi (s. 7)

Bl. 2 T de 1908-11 ylarunda İst Hareketi
Sosy. Hareketin ortaya sikmasi (s. 19)

Bl. 3 Milli-Borj tub. ylarunda (1918-23) İst Sin. (s. 59)

Bl. 4 T Proh. mu 1923-29 ylarundaki
Durumu & Savasini (s. 112)

Bl. 5 Dünya Ek. Bui. yllarında (1929-33) (s. 144)
Suif ~~İst Hareketinin & Savasının~~
~~İst Hareketinin Kestirilmesi~~ &

Bl. 6 1934-39 ylarında İst Sin. Durumu
& Kan. (s. 173)

Bl. 7 2. DS ylarında TP mu Durumu (s. 210)

Bl. 8 " " Sudan Sura TP mu Ek Durumu
(s. 223)

Bl. 9 T İst Sin. İstinde Eki Kona Savasini
(s. 283)

Bl. 10 2. DSudan Sura TP mu Suif Savasini
(s. 317)

Suve (s. 334)

Kaynaklar (s. 363) —s. 349

Tiraj Bas

M.H. 3 Nisan 1935 : Yeni Gıda (eski Geşt)

Jaschke, Kromoloji.

(S.141) 1925 Kongresinde yemler belirlendi,
1926 P. Kongresi^{hausi} de Faaliyet Prog. kabul edildi.
Sonradan (?) TKP MK Programı geliştirildi
& keskinleştirildi + Terzler.

1934 Doğu KP Plenumu Prop. ve Terzler.

S. 142/du 76

Rezolüsyon i. Postanovleniya IV
Kongressa Proftuterna (17 Mart - 3
Aprilya 1928) M 1929 s. 38-39.

TÜRKİYE SOSYAL İSTANBUL ARKİVLERİ

Plâklar

АВГУСТ

- Kızıl Sark & Sark ili
(1922) sergilerinden Xerox
- Leningrad resimleri
- Bakü resimleri

1. H. Aliyev, T Brinci Dünya Muharebesi Devrinde
2. Z. Memmedov, A₂'da XI-XIII Asurlarda Fels. Fikr.
3. T Tarihi Meseleleri
4. M. Sofiyev, Tnin en yeni Tarili
5. E. Eminzade, A₂'da Fels & İst-Siy. Fikr. Tarilinden 3
6. T Filologiyası Meseleleri АВГУСТ
7. İran & T Tarihi Meseleleri
8. Sadıkov-Hevilkov, Etnog. Elaslar
9. M Memmedov, XXIV Kur.
10. R Orucov, Dinc Yaması Yasama
11. M. Hüseynov, A₂. Arkeoloji
12. Selimov-Memmedov, Len. Kou. Emegi ideyalarının Hayata Gecirilmesi
13. S-M, SIKP...
14. A. Memmedov, Dökülen Yapraklar
15. Arap Elifbasi Katalog

INION:

- R. Daves,

+ Kommunistichesky Internatsyonal
1938 No 1, 5, 8.

o B. Ferdi,

"Evolyutsiya Kematizma ot
Natsionalnoy Revolyutsii"

to →

K Diktature Burjuazii "

11
ИЮНЬ

+ Sputnik Komunista

Journal Most. (Komm.) ВКП(Б)
1927, No 10
All Russian

o Komunisty i Vostok

VIII A 2pc

В. Липу, НОВАЯ ТУРЦИЯ

M-L 24, s. 54

БЛ
1891/16
мнх

1. Novicev, İst. Turtsii Cilt 3-4
2. Jeltjakov - Petrosyan, İst. Prosvesseniya v Turts.
3. Jelt., Evl. Seles; (R)
4. " , Pecat ... Turts.
5. İki adet Turts. İst. - Ekou.
6. Probl. İst. Turts.
7. Spilkova, Mladotyretskaja Rev. 1908-9 АВГУСТ
8. Petr. - Yusupov, İst.
9. " " , izm.
10. Gruzjev, Borba İmp.
11. " KPSS
12. H Aliyev, T v Period Prav.
13. İ. Alundov, Sovrem. Turts.
14. N. Efeudiyeva, Borba a Turts
15. A. Galnyeva, Kesth Bas
16. Kicev Kaytal..
17. Sovrem. Turtsıya

1. Babürname Münyatürleri $\frac{Öz}{R}$ / $\frac{ing}{ing}$
  2. İki adet Baku (R)
  3. Lentug. in 3 Days
  4. Hermitage
  5. Moscow Guide
- +15 Probs of Cont. World

2

АВГУСТ

TURKISH PROSE

" Kartlar

TOLSTOY

- Pulse of Time
- Len., Rev. Phase
- İki hak. Alın.
- Puskm
- Dostoyevski
- Çakır

16. A. Zamanov, Emel Dosları
17. F. Köserli, Üz. Hocabeyov
18. " , M-L & Az. Dem. İkt. Filer
19. E. Biye, Sov-T İkt. Mü.
20. Üs tane Elifke
21. Fuzuli, Leyla & Mecnun
22. Az. Dekoratif-Tatlılar Sanatları

4

АВГУСТ

37 adet Teat Sağ

Juci İvazı
Gün, Dünya
Savaş Yolu

Kerim Sadi, Ekonomıcılık Efsanesi (İstanbul: Bırhaneddin ~~M~~, 1937) İnsaniyet Kütüphanesi - 31, 8°, 16 s., 10 kr.

MK 1938-345

EKONOMİCİLİK EFSANESİ

Marxistler "yalnız ekonomici" midirler?

Bizde de örneğin bir i.H. Baltacıoğlu Marxistleri yalnız ekonomici olmakla suçuyor.

X Faktörler Nazariyesi (üniteral Marxist telâkkiye karşı Mültilateralizm)
— eklektik —
sezitli faktörler bir tutuluyor.

Marxizm'de ise sosyal münasebetler ikiye bölünür.

- 1) insanların irade ve süvruna tabi alınayarak meydana gelen maddi münasebetler,
- 2) Bu münasebetlerin teşkil ettiği temele dayanan bir üst yapı — ideolojik münasebetler

Üst yapı hıs de tükâr edilmemekte, hatta alt yapıya etkilediği bile kabul edilmektedir.

- { — Alman ideolojisi (1845-46) "karsılıklı tesirler"
- { — Engels'in Joseph Bloch'a 21.9.1890 tarihli mektubu — ekonomist tefsirde saemahi!

Ancak esas neden ekonomiktir —

Eklektizme Dair (s. 5-12)

(Prof. Dr. S.N. İleri'nin Düşünüş Vettesime Tez Bir Bakış) (Bizde nişin filozof yetiştiriyor) M S Tung

"Kooperatifler" faşist taraftarlığı.
"İspanya'da sınıf kavgası" Sosyal demokrata bile saldıracak kadar Marx sadakati.

belki bir küçük eklektik borjuva entellektüeli.

N. Güneş 20/1/38 Kaydivar

[Başlıksız bir yazı] 15-4-937

(Geçen yazının başındaki Mustafa Sekip'in
sorusuna karşılık verilmeye çalışılıyor.)

Türkiye'de gündüzdeki nispeten otantik bir
burjuva filozofu yetti mi? [ve yettirmiyor]

Olma olma nakleci köntözite sahibi
eklektik şahsiyetler çıkıyor.

Model alınan burjuva Batı söküğü burada.

"Tarihen geri bir durumun bilimselliği tartışılmaz"

Marxist felsefeye geçme mümkün.

bunun için ciddi bir hazırlık gerek.

[Marksizm Bibliyoteki'nin "Ludwig Feuerbach"
tercümesinde verdiği nakleci ibarete değer örneği]

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ VE İKTİSADİyatma Vakfı